

ע"פ 804/17 - מוחמד אמארה, מועתז אמארה נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים

ע"פ 804/17
ע"פ 837/17

לפני:
כבוד השופט ח' מלצר
כבוד השופט י' דנציגר
כבוד השופט נ' סולברג

המערער ב-ע"פ 804/17: מוחמד אמארה
המערער ב-ע"פ 837/17: מועתז אמארה

נ ג ד

המשיבה ב-ע"פ 804/17 ו-ע"פ 837/17: מדינת ישראל

ערעורים על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בנצרת
(כב' השופטת י' שטרית) מתאריך 15.12.2016 בת"פ
2316-03-14

תאריך הישיבה:
בשם המערער ב-ע"פ 804/17: כ"ט בתשרי התשע"ח (19.10.2017)
בשם המערער ב-ע"פ 837/17: עו"ד עבד אלמג'יד פאהום (מטעם הסניגוריה הציבורית)
עו"ד עלאא עתאמנה (מטעם הסניגוריה הציבורית)

בשם המשיבה ב-ע"פ 804/17 ו- עו"ד מירי קולומבוס
ע"פ 837/17:

בשם שירות המבחן למבוגרים: גב' אורנית עמיר

פסק-דין

עמוד 1

השופט ח' מלצר:

1. בפנינו ערעורים על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בנצרת (כב' השופטת י' שטרית) מתאריך 15.12.2016 ב-ת"פ 2316-03-14, במסגרתו הושתו על המערער ב-ע"פ 804/17 (להלן: מוחמד) והמערער ב-ע"פ 837/17 (להלן: מועתז) העונשים הבאים: 8 חודשי מאסר בניכוי ימי מעצרום לפי המפורט בגזר הדין; 6 חודשי מאסר על תנאי בתנאי שלא יעברו במשך 3 שנים עבירה של נהיגה בזמן פסילה, או נהיגה ללא רישיון נהיגה, או חובת נוסע להתקשר לגופי הצלה, או שיבוש מהלכי משפט, או קשירת קשר לביצוע עוון ויורשעו בגין אחת מאלה; פסילת רישיון נהיגה למשך 24 חודשים; פיצוי לנפגע העבירה בסך של 5,000 ש"ח; וקנס בסך 4,000 ש"ח, או 30 ימי מאסר תמורתו, הכל כפי המפורט בגזר הדין.

2. בתאריך 25.01.2017 חברי, המשנה לנשיאה (בדימ') ס' ג'ובראן, עיכב את ביצוע עונש המאסר שהושת על המערערים, וזאת עד למתן החלטה אחרת.

נביא להלן, בתמצית, את הנתונים הדרושים להכרעה בערעורים.

רקע

3. בתאריך 20.04.2016 המערערים הורשעו במיחוס להם, על פי הודאתם, בכתב אישום מתוקן. במסגרת הסדר הטיעון הוסכם כי המערערים יודו בכתב אישום מתוקן, וכי נוכח גילם הצעיר במועד ביצוע העבירות – הם יופנו לשירות המבחן, שיגיש תסקירים בעניינם, טרם שמיעת הטיעונים לעונש. עוד הוסכם כי באי-כוח המערערים יהיו חופשיים בטיעוניהם לעונש.

4. כתב האישום המתוקן כלל שני אישומים, אשר תמציתם הוא כדלקמן:

(א) באישום הראשון – המערערים הורשעו בכך שבתאריך 18.02.2014 הם נהגו ברכב ללא רישיון רכב, או ביטוח בתוקף, והיו מעורבים בתאונה במסגרתה אחד מהם נהג בשלב מסוים ברכב בקלות ראש וברשלנות, לא הבחין בהולכי רגל וסטה לעברה, מה שאילץ את הולכי הרגל לקפוץ כדי להימנע מפגיעה. לאחר מכן נהג הרכב סטה שמאלה, חצה קו הפרדה רצוף ופגע במוחמד עיסא (להלן: עיסא), אשר הוטח בשמשת הרכב, וזו התנפצה. במסגרת התאונה, עיסא נפגע באורח קשה ונגרמה לו חבלה חמורה. בהמשך, לאחר הפגיעה בעיסא, ולמרות שהמערערים ידעו כי עיסא נפגע בתאונה – הם נמלטו מהמקום ברכב, לא התקשרו לגופי הצלה, ולא הגישו לעיסא כל עזרה.

במסגרת האישום הראשון המערערים הורשעו בביצוען של העבירות הבאות: הפרת חובת נוסע להתקשר לגופי הצלה, עבירה לפי סעיפים 1א64 ו-40 בנסיבות סעיף 64א(ג) לפקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א-1961 (להלן: הפקודה); שימוש ברכב ללא רישיון רכב תקף, עבירה לפי סעיף 2 לפקודה; ושימוש ברכב ללא ביטוח, עבירה לפי סעיף 2(א)(ב) לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970.

בנוסף, מוחמד הורשע בנהיגה ללא רישיון נהיגה – עבירה לפי סעיף 10(א) לפקודה. מועתז הורשע גם בביצוען עמוד 2

של העבירות הבאות: התנהגות הגורמת נזק, עבירה לפי תקנה 21 לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961, בצירוף סעיף 38(3) לפקודה, ואיסור לנהוג בלי רישיון נהיגה, עבירה לפי סעיפים 10(ב) ו-36ב(ג) לפקודה.

(ב) באישום השני - המערערים הורשעו בכך לאחר שהאירועים שתוארו באישום הראשון - יחד עם נאשם 3 נזיה אמארה (להלן: נזיה), אביו של מועתז - הם קשרו קשר לשבש חקירת משטרה עתידית, להסתיר את מעורבותם של המערערים בתאונה, ולהעלים את הראיות הנוגעות לתאונה, וזאת, בין היתר, באמצעות הצתת הרכב. בהמשך, הרכב הנ"ל אכן הוצת באמצעות אחרים. במסגרת האישום השני המערערים הורשעו בשיבוש מהלכי משפט, עבירה לפי סעיף 244 לחוק העונשין התשל"ז-1977 (להלן: החוק); וקשירת קשר לביצוע עוון, עבירה לפי סעיף 499(א)(1) לחוק.

5. למען שלמות התמונה אציין כי משפטו של נזיה - הופרד, והוא נדון במסגרת טיעון, בין היתר, לעונש של חודשיים מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות.

6. בתאריך 15.12.2016 בית המשפט המחוזי הנכבד גזר את דינם של המערערים. במסגרת זו נקבע כי מדובר, בנסיבות, בשני אירועים שונים. בהמשך, בית המשפט פסק ביחס לאירוע הראשון כי בשים לב לערכים החברתיים המוגנים, שנפגעו כתוצאה ממעשי המערערים, מידת הפגיעה בהם, מדיניות הענישה הנהוגה והנסיבות הקשורות בביצוע העבירות - מתחם העונש ההולם ינוע בין 6 ל-24 חודשי מאסר בפועל, בצד עונשים נלווים. בגין האירוע השני נקבע כי מתחם העונש ההולם ינוע בין מספר חודשי מאסר, שיכול וירוצו על דרך של עבודות שירות לבין 9 חודשי מאסר בפועל בצד עונשים נלווים. עוד נקבע כי נוכח קיומו של קשר פנימי בין שני האירועים יש להשית על המערערים עונש כולל אחד.

7. במסגרת קביעת עונשם של המערערים - בית המשפט המחוזי הנכבד עמד על תסקירי שירות המבחן בעניינם של המערערים, אשר נמנעו מלבוא בהמלצה טיפולית בעניינם. עוד הובאו בחשבון לקולא: גילם הצעיר של המערערים, היותם נעדרי עבר פלילי (מוחמד נעדר גם עבר תעבורתי, ולמועתז עבר תעבורתי לא מכביד), את נסיבותיהם האישיות והמשפחתיות, את הודאתם בכתב האישום המתוקן, ואת תקופת מעצרם מאחורי סורג ובריח ו"במעצר בית" מלא. בסיכום הדברים, בית המשפט המחוזי הנכבד העמיד את עונשם של המערערים ברף הנמוך של המתחמים שקבע, והשית עליהם את העונשים הנזכרים בפיסקה 1 שלעיל.

טענות הצדדים

8. בהודעת הערעור ובמסגרת הדין בפנינו - בא-כוחו של מוחמד טען כי היה על בית המשפט המחוזי הנכבד לקבוע מתחם עונש הולם אחד לשני האירועים. בא-כוחו של מוחמד טען כי גזר הדין החמיר עם מוחמד "יתר על המידה" וביקש "להקל הקלה מסוימת", כלשונו, בגזר דינו של מוחמד וזאת לנוכח הנתונים הבאים: העדרו של עבר פלילי, גילו הצעיר, הודאתו, תקופת מעצרו בפועל ובמסגרת "מעצר בית" מלא, והאמור בתסקיר שירות המבחן, התומך, לשיטתו, באפיק טיפולי בעניינו של מוחמד. בסיכום הדברים, בא-כוחו של מוחמד ביקש להסתפק בעונש מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות.

9. בא-כוחו של מועתז טען כי בית המשפט המחוזי הנכבד שגה בקובעו שני מתחמי ענישה, וזאת, לשיטתו, בניגוד לדין. בא-כוחו של מועתז ביקש עוד ליתן משקל מוגבר לגילו הצעיר של מועתז, להודאתו בכתב האישום המתוקן, ללקיחת האחריות על מעשיו, והאמור בתסקיר המשלים, אשר המליץ כי מועתז ירצה עונש מאסר בדרך של עבודות שירות. בא-כוחו של מועתז ביקש עוד לסטות מהמתחם ההולם שנקבע בעניינו של מועתז משיקולי שיקום וצדק.

10. באת-כוח המשיבה טענה, מנגד, כי נסיבותיו של האירוע הן חמורות. לגישתה העונש שנגזר על המערערים איננו סוטה ממדיניות הענישה הנהוגה והוא, לשיטתה, אף "עונש קל". באת-כוח המשיבה עמדה גם על כך שלפי האמור בתסקירים - המערערים לא נטלו אחריות באופן מלא. באת-כוח המשיבה הוסיפה כי אף אם היה נקבע מתחם אחד לא היה מקום להשית על המערערים עונש קל יותר.

דין והכרעה

11. לאחר שעיינו בהודעת הערעור, שמענו את טיעוני באי-כוח הצדדים, ועיינו בתסקירי שירות המבחן הגענו לכלל מסקנה כי דין הערעורים - להידחות. נביא את נימוקינו לכך מיד בסמוך.

12. הלכה היא כי ערכאת הערעור לא תתערב בנקל בעונש שגזרה הערכאה הדיונית. נפסק כי התערבות כזו שמורה למקרים חריגים בהם נפלה טעות מהותית בגזר הדין, או כאשר העונש שנגזר חורג במידה קיצונית ממדיניות הענישה הנהוגת והראויה במקרים דומים, או כאשר ישנן נסיבות מיוחדות אחרות המצדיקות זאת (ראו: ע"פ 390/17 סער נ' מדינת ישראל (03.07.2017); ע"פ 7694/14 פלוני נ' מדינת ישראל (19.07.2017)).

13. בנסיבות העניין לא מצאנו כי העונש שהושת על המערערים סוטה לחומרא באופן המצדיק את התערבותנו. העבירות בהן המערערים הורשעו הן חמורות וטומנות בחובן פוטנציאל סיכון משמעותי לציבור משתמשי הדרך. עבירות אלו, בנסיבות ביצוען, מצדיקות ענישה מוחשית (ראו: ע"פ 6396/11 אדקידק נ' מדינת ישראל (19.02.2012)). במקרה דנן, רק בדרך נס - מעשיהם של המערערים לא הובילו לתוצאות חמורות יותר מהנזקים, הקשים כשלעצמם, שנגרמו לעיסא כתוצאה מהתאונה: שבר בקלוויקולה ובסקפולה משמאל, קונטוזיות ריאתיות דו-צדדיות, שברים בחוליות L-1 ו-L-2, שבר בסקרום, חתך בקרקפת ושפשופים בכפות הידיים ובברכיים. המערערים, אשר הבחינו בפגיעה בעיסא - נמלטו מהמקום ברכבם, מבלי לעמוד על תוצאות התאונה, ומבלי להגיש לעיסא כל עזרה. אם בכך לא די, המערערים הורשעו גם בשיבוש מהלכי משפט וקשירת קשר לביצוע עוון, שהן עבירות חמורות בפני עצמן.

14. גזר דינו המפורט והמנומק של בית המשפט המחוזי הנכבד הביא בחשבון את מכלול הנסיבות לקולא בעניינם המערערים וביניהן: גילם הצעיר של המערערים במועד ביצוע העבירות, הודאת המערערים, העדרו של עבר פלילי (מוחמד נעדר אף עבר תעבורתי), תקופת מעצרם והיותם ב"מעצר בית" מלא, ואת נסיבותיהם האישיות והמשפחתיות, והאמור בתסקירי שירות המבחן בעניינם. בנסיבות אלו, הננו סבורים כי העונשים שהושתו על המערערים, אשר מוקמו ברף הנמוך של המתחמים שנקבעו בגזר הדין - הינם מידתיים ואינם מצדיקים כי נתערב בהם.

15. נוכח כל האמור לעיל - הערעורים נדחים. המערערים יתייצבו לריצוי עונשם בתאריך 03.12.2017 לא יאוחר מהשעה 10:00, בבימ"ר קישון, או על פי החלטת שב"ס, כשבידם תעודת זהות או דרכון. עד למועד זה התנאים

המגבילים, שהושתו על המערערים, בהחלטתו של חברי, המשנה לנשיאה (בדימ') ס' ג' ובראן מתאריך 25.01.2017 יותרו בעינם. על המערערים לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין בשב"ס בטלפונים: 08-9787336, 08-9787377.

ניתן היום, ה' בחשון התשע"ח (25.10.2017).

שופט

שופט

שופט
